

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Interesna skupina delojemalcev

Številka: 020-03-16/2019/12
Ljubljana, 13. 1. 2020

PREDLOG

Poročilo o delu od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019

Interesna skupina delojemalcev se je v času med 1. 1. 2019 in 31. 12. 2019 sestala na štirinajstih (14) sejah.

Na 16. seji interesne skupine 27. 2. 2019 so člani interesne skupine sprejeli dve stališči, in sicer niso podprli Mnenja mnenja Državnega sveta k Predlogu rebalansa proračuna Republike Slovenije za leto 2019 niti Predloga mnenja Državnega sveta k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819-B) – nujni postopek.

Na 19. seji Interesne skupine delojemalcev 15. 5. 2019 so člani interesne skupine obravnavali zakonodajno iniciativo, ki se je nanašala na Predlog Zakona o razmerjih med dajalci kreditov in kreditorejmalci glede kreditov v švicarskih frankih. O poteku razprave k tej točki na seji pristojne komisije je prisostvoval član interesne skupine Oskar Komac. Vodja interesne skupine Lidija Jerkič je v razpravi poudarila, da so glavni krivec za nastalo situacijo banke, ker so ponujale tvegan produkt. Ker se je izkazalo, da imajo člani interesne skupine o tem zelo deljena mnenja, so se dogovorili, da bodo na seji Državnega sveta k tej točki glasovali vsak po svoji vesti.

Člani Interesne skupine delojemalcev so se 12. 6. 2019 sestali na 20. seji interesne skupine in med drugim obravnavali tudi Predlog zahteve za parlamentarno preiskavo za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki naj bi sodelovali pri pripravi in izvedbi političnega in kazenskega pregona zoper nekdanjega župana Mestne občine Maribor in člana Državnega sveta Republike Slovenije Franca Kanglerja in drugih, zaradi suma, da so bile v postopkih zoper nekdanjega župana Mestne občine Maribor in člana Državnega sveta Republike Slovenije Franca Kanglerja in drugih huje kršene in nedopustno zlorabljene določbe Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Ustave Republike Slovenije, Zakona o kazenskem postopku, Kazenskega zakonika ter Zakona o državnem svetu, in ugotovitev domnevnega nezakonitega upravljanja in vodenja

določenih evidenc Policije. Vodja interesne skupine je pojasnila, da je Mandatno – imunitetna komisija soglasno podprla predlog zahteve, pri čemer je izpostavila mnenje Službe za pravne in analitične zadeve (SPAZ), ki je izrazila nekatere pomisleke. Pojasnjeno je tudi bilo, da SPAZ brez izrecnega dovoljenja predlagatelja ne sme posegati v vsebino predloga zahteve, ki sicer izpolnjuje vse formalne pogoje. SPAZ je med drugim opozorila, kot je poudarila Jerkičeva, da se predlog zahteve za parlamentarno preiskavo nanaša na konkretno osebo, medtem ko parlamentarne preiskave naslavljajo vprašanja sistemske narave. Med drugim je Jerkičeva navedla, da so se člani kolegija Državnega sveta seznanili tudi z dopisom vodje oddelka za kazenske zadeve Vrhovnega državnega tožilstva, državni svetniki pa so prejeli tudi dopise Društva državnih tožilcev Slovenije in Državnotožilskega sveta. Po krajši razpravi je vodja interesne skupine predlagala, da na seji Državnega sveta člani interesne skupine ne podprejo predloga zahteve za parlamentarno preiskavo. Interesna skupine je sprejela tudi pisno stališče k tej točki, in sicer so člani predlagali, da Služba za pravne in analitične zadeve na seji Državnega sveta (ustno) poda pojasnila oz. obrazložitev glede predloga zahteve za odreditev parlamentarne preiskave.

Na isti seji je interesna skupina na pobudo člana interesne skupine Branimirja Štruklja in po krajši razpravi v zvezi z organiziranjem posvetov v Državnem svetu ter v skladu s poslovnimi možnostmi soglasno odločili, da pooblastijo vodjo interesne skupine, da v skladu s tretjim odstavkom 11. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), zahteva sklic seje Kolegija Državnega sveta na temo organiziranja posvetov v Državnem svetu, na katerega naj se povabijo tudi predsedniki komisij Državnega sveta. Zahteva je bila poslana na predsednika Državnega sveta ter v vednost vodjem interesnih skupin, predsednikom komisij Državnega sveta ter sekretarju Državnega sveta dr. Dušanu Štrusu.

Člani interesne skupine delojemalcev so se 3. 7. 2019 sestali na 21. seji in med drugim govorili tudi o Predlogu Mnenja k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L) - druga obravnava, EPA 634-VIII. Vodja interesne skupine Lidija Jerkič je opozorila, da bo na predlog Kolegija Državnega sveta v razširjeni sestavi predlagan umik točke z dnevnega reda seje Državnega sveta. Predsednik Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport Branimir Štrukelj (tudi član interesne skupine) je predstavil mnenje komisije, ki je podprla predlog zakona. Izpostavil je Belo knjigo iz leta 1995, ki javne šole opredeljuje kot osnovno ogrodje izobraževalnega sistema, medtem ko ga zasebne šole dopolnjujejo. V primerjavi z drugimi evropskimi državami, tako Štrukelj, pri nas država nadpovprečno financira zasebne šole. Zadnja odločba Ustavnega sodišča približuje status javnih in zasebnih šol, pri tem pa je očitno, da ustavni sodniki ne razlikujejo obveznega in neobveznega (javno veljavnega) programa osnovnošolskega izobraževanja, je še menil Štrukelj. Po krajši razpravi, v kateri so člani interesne skupine pojasnili, da ne bodo nasprotovali morebitnemu predlogu, da točka ostane na dnevnem redu seje Državnega sveta (se bodo vzdržali), je interesna skupina soglasno sprejela stališče, v katerem je posebej podprla pozitivni Predlog Mnenja k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja.

Na isti seji so člani interesne skupine obravnavali tudi zakonodajno iniciativo k Predlogu zakona o spremembi Zakona o minimalni plači.

Vodja interesne skupine Lidija Jerkič je pojasnila, da je zakonodajno iniciativo pristojna Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide podprla. V razpravi so vsi člani interesne skupine izrazili nasprotovanje zakonodajni iniciativi, na podlagi katere bi dodatek na delovno dobo ostal v definiciji minimalne plače tudi po 1. 1. 2020. Člani interesne skupine so se tudi dogovorili, da bodo na seji Državnega sveta z argumenti in konkretnimi podatki pojasnili nesprejemljivost zakonodajne iniciative, ki je v škodo prejemnikom minimalne plače, in obenem apelirali na nujen dialog med socialnimi partnerji. Interesna skupina je tudi sprejela stališče, v katerem je izrazila nepodporo zakonodajni iniciativi.

Interesna skupina delojemalcev se je 15. 7. 2019 sestala na 22. seji in med drugim obravnavala tudi Predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-L), EPA 634-VIII. Uvodno obrazložitev je podal član interesne skupine Branimir Štrukelj. Po krajši razpravi so se odločili, da kot skupina predloga zahteve za veto ne bodo podprli, in sicer so ocenili, da vsebina predlagane novele ZOFVI-L sledi sodbi Ustavnega sodišča, a da se pri tem pušča ob strani mnenje strokovnjakov, da Ustavno sodišče, ko je presojalo, ni dobro razumelo relacij med obveznim in razširjenim programom v osnovnih šolah. V obrazložitvi odločilnega veta je po njihovem mnenju to dejstvo v celoti prezrto, prav tako so menili, da ni navedenih nobenih primerjav z drugimi državami, na podlagi katerih bi se izkazalo, da so pomisleki predlagateljev odločilnega veta neutemeljeni.

4. 11. 2019 so se člani Interesne skupine delojemalcev zbrali na 26. seji in se po krajši razpravi odločili, da vložijo predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih, in sicer predvsem zato, ker je zakon predvideval ukinitiv dodatka za delovno aktivnost kot dela denarne socialne pomoči, kar je sicer Ministrstvo za delo, družino socialne zadeve in enake možnosti utemeljevalo s tem, da bo to izboljšalo socialno zaščito ranljivih skupin in njihovo hitrejšo aktivacijo. Člani interesne skupine delojemalcev so opozorili, da predlagane spremembe ne bodo vodile v hitrejšo aktivacijo upravičencev do denarne socialne pomoči, v zagotovitev višje socialne varnosti posameznikov in njihovih družin in v zmanjševanje pasti tveganja neaktivnosti brezposelnih upravičencev. Prav nasprotno, opozorili so, da bo uveljavitev predlaganih sprememb vodila v zmanjšanje razpoložljivih sredstev posameznikov in družin, s tem v poslabšanje njihovega socialnega in materialnega položaja ter v večjo izpostavljenost revščini in socialni izključenosti.

Prav tako so poudarili, da bo ukinitiv dodatka za delovno aktivnost prizadela tiste posameznike, posameznice in družine, ki že zdaj živijo na robu ali pod pragom tveganja revščine, med katerimi je veliko dolgotrajno brezposelnih, ki so popolnoma odvisni od prejemkov iz naslova denarne socialne pomoči. Poudarili so tudi, da sprememba ne bo prizadela zgolj brezposelnih, temveč tudi tiste zaposlene, ki imajo tako nizke plače, da z njimi ne morejo preživeti; takih prejemnikov je kar 5.271. Ob tem so navedli, da bi z ukinitvijo dodatka za delovno aktivnost brez denarne socialne pomoči ostalo 1.572 družin oz. samskih oseb (oz. 4.149 upravičencev, od tega 2.397 odraslih in 1.752 otrok), nižjo denarno socialno pomoč pa bi prejelo 7.648 družin oz. samskih oseb (oz. 18.975 upravičencev, od tega 10.858 odraslih in 8.117 otrok). Poudarili so tudi, da bi z ukinitvijo dodatka na delovno aktivnost samska oseba, ki je zaposlena za 6 ur ali več in prejme plačo v višini 500 evrov in dodatno socialno pomoč v višini 107,29 evra, zdaj izgubila socialno pomoč, kar za mater samohranilko

z minimalno plačo in z dvema šolajočima otrokoma pomeni 205,11 evra manj denarja.

Kot so še menili člani interesne skupine delojemalcev, je bil dodatek za delovno aktivnost uveden prav z namenom in je še vedno v funkciji spodbujanja in ohranjanja motivacije za delo ter izboljšanja zaposljivosti. Ob tem so poudarili, da izračuni Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti kažejo, da bi predlagana ukinitiv dodatka za delovno aktivnost lahko imela nasprotni učinek, in sicer upad delovne aktivnosti brezposelnih oseb ter zmanjšanje možnosti svoje ponovne vključitve na trg dela. Vplivala bi lahko tudi na poslabšanje ekonomskega položaja 7.600 družin in 8.000 otrok. Navedli so tudi prakso nevladnih organizacij, ki je pokazala, da je dodatek za delovno aktivnost zelo uspešen ukrep pri ponovni vključitvi na trg dela, predvsem pri dolgotrajno brezposelnih osebah. Zaradi tovrstnega dodatka je bila namreč marsikatera brezposelna oseba sama aktivnejša pri iskanju zaposlitve in se ni zanašala zgolj na aktivnosti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje ali objave prostih delovnih mest. Tako je, so menili člani interesne skupine, tudi nerazumljiva vezava denarne socialne pomoči na vključitev v javna dela oziroma na pripravljenost sprejeti javna dela. Namen tovrstnega ukrepa naj bi bilo zmanjšanje odvisnosti od socialnih transferjev in hitrejša zaposlitvena aktivacija zaposlenih. Vendar pa bo učinek, so menili delojemalci, ravno nasproten. Namesto hitrejše zaposlitvene aktivacije brezposelnih oseb in prejemnikov denarne socialne pomoči, ki bi predstavljala trajno opravljanje dela, bodo te osebe, zaradi potrebe po ohranitvi višine denarne socialne pomoči in s tem potrebe po preživetju, zdaj rotirale z minimalnim, mizernim plačilom med delodajalci, ki jih bo država aktivno subvencionirala v okviru programa javnih del. Tako obstaja nevarnost, da bodo prejemniki denarne socialne pomoči postali »odvisni« od različnih programov aktivne politike zaposlovanja, s tem pa se seveda onemogoča njihova čim hitrejša zaposlitvena aktivacija v kakovostnih in trajnih zaposlitvah.

Ukinitiv dodatka za delovno aktivnost je, so menili delojemalci, v nasprotju s trditvami Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, eksplicitno namenjena varčevanju in nerazumni prerazporeditvi na račun socialno najšibkejših. Opozorili so, da bodo najranljivejši posamezniki pristali v še večji socialni in denarni stiski. V zadnjih letih Slovenija beleži najvišjo gospodarsko rast v EU, kljub temu pa v Sloveniji pod pragom tveganja revščine še vedno živi 268.000 ljudi. Dejstvo je tudi, da so vse oblike socialnih pomoči pomemben dejavnik zniževanja revščine in da bi ukinitiv tega dodatka pomenila le še povečevanje revščine v Sloveniji.

Delojemalci so še poudarili, da dodatek prejemajo prav tisti, ki so se kljub težki situaciji ponovno aktivirali. Na neutemeljeno predpostavko Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da je treba revne ljudi aktivirati, ker so po naravi nagnjeni k temu, da nočejo delati, je, tako delojemalci, opozoril tudi sociolog dr. Srečo Dragoš. Ocenjuje namreč, da si država izmišljuje mehke prisile, ki delujejo trdo, da bi ljudem spremenila naravo. Takšen pristop je, po mnenju delojemalcev, popolnoma napačen in zgrešen ter pomeni stigmatizacijo določene skupine ljudi, ki že sama po sebi ne zmore izpolnjevati v družbi postavljenih kriterijev za življenje, zaradi česar se čuti odrinjeno na njen rob. Prav tako je po mnenju članov interesne skupine neprimerno opravičevanje zakonskih sprememb zgolj na podlagi posameznih kršitev. Primerneje bi bilo okrepiti nadzor nad prejemniki, zaostri pogoje za prejem dodatka ter okrepiti sodelovanje med institucijami.

Še posebej pa so člani interesne skupine opozorili na postopek sprejema ZSVarPre-H, saj je bil ta sprejet brez sodelovanja socialnih partnerjev, ki v okviru Ekonomsko-socialnega sveta obravnavajo vprašanja in ukrepe, povezane z ekonomsko in

socialno politiko. Izključevanje socialnih partnerjev iz postopka oblikovanja in sprejemanja sprememb in dopolnitev ZSVarPre-H predstavlja neposredno kršitev Pravil o delovanju Ekonomsko-socialnega sveta, so še ocenili delojemalci. Ekonomsko-socialni svet predstavlja vrh socialnega dialoga v Sloveniji in je mesto vodenja socialnega dialoga pri načrtovanju zakonskih sprememb ter forum za dogovarjanje o ključnih družbenih in razvojnih vprašanjih, so poudarili, zato bi bilo po njihovem prav, da bi se še pred vložitvijo ZSVarPre-H v zakonodajno proceduro opravila razprava o predlaganih spremembah zakonodaje v okviru Ekonomsko-socialnega sveta, saj gre po njihovem mnenju za zakon, ki ključno posega v socialne pravice prebivalcev Slovenije.

Državni zbor je zakon ponovno obravnaval na 13. redni seji v četrtek, 21. 11. 2019. Ker je zanj glasovalo premalo poslancev, zakon **NI BIL** ponovno sprejet.